

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: مجید عسکری، ۱۳۹۵

مرگ و زندگی در دیوان عطار و سنایی

چکیده

مرگ از جمله رویدادهای رازآلود بشر از آغاز آفرینش بوده است. از آن‌جا که بشر همیشه خود را با این پدیده مواجه دیده و از آن گریزان و ترسان بوده، دغدغه‌ای همیشگی برای شناختن و شناساندن آن داشته است. بررسی اندیشه‌ی مرگ و زندگی از دیدگاه عطار و سنایی، توجه به این دغدغه‌ی مشترک بشری است. اگرچه مجادلات و پژوهش‌های زیادی در باب مرگ و زندگی از دیدگاه شاعران و عارفان صورت گرفته است، اما هنوز هم گوشه‌های تاریک و ناخواسته‌ای وجود دارد که تحقیق و پژوهش در این زمینه را می‌طلبد. رساله‌ی حاضر در پی آن است که دیدگاه سنایی و عطار را با تکیه بر مطالعات کتابخانه‌ای و با نگاهی تحلیلی نسبت به این دو مفهوم ارائه دهد. از این‌رو این پژوهش در پنج بخش تنظیم گردیده است. در بخش اول به کلیات تحقیق و ضرورت آن اشاره شده است، در بخش دوم به مرگ و زندگی در ادبیات فارسی و دیدگاه قرآن نسبت به آن و همچنین به مرگ اجباری و اختیاری از دیدگاه عارفان پرداخته شده است، بخش سوم به زندگی‌نامه‌ی حکیم سنایی و شیخ عطار اختصاص دارد، در بخش چهارم به مفهوم مرگ و زندگی از دیدگاه این دو شاعر ارزشمند و دیدگاه آن‌ها به مرگ اجباری و اختیاری و همچنین نظریه‌ی قلندرانه‌ی آن‌ها اشاره و در بخش پنجم نتیجه‌گیری بحث و منابع استفاده شده ذکر گردیده است.

کلیدواژه‌ها: مرگ، زندگی، عطار، سنایی، دیوان.

چکیده

مرگ از جمله رویدادهای رازآلود بشر از آغاز آفرینش بوده است. از آن‌جا که بشر همیشه خود را با این پدیده مواجه دیده و از آن گریزان و ترسان بوده، دغدغه‌ای همیشگی برای شناختن و شناساندن آن داشته است. بررسی اندیشه‌ی مرگ و زندگی از دیدگاه عطار و سنایی، توجه به این دغدغه‌ی مشترک بشری است. اگرچه مجادلات و پژوهش‌های زیادی در باب مرگ و زندگی از دیدگاه شاعران و عارفان صورت گرفته است، اما هنوز هم گوشه‌های تاریک و ناخواسته‌ای وجود دارد که تحقیق و پژوهش در این زمینه را می‌طلبد. رساله‌ی حاضر در پی آن است که دیدگاه سنایی و عطار را با تکیه بر مطالعات کتابخانه‌ای و با نگاهی تحلیلی نسبت به این دو مفهوم ارائه دهد. از این‌رو این پژوهش در پنج بخش تنظیم گردیده است. در بخش اول به کلیات تحقیق و ضرورت آن اشاره شده است، در بخش دوم به مرگ و زندگی در ادبیات فارسی و دیدگاه قرآن نسبت به آن و همچنین به مرگ اجباری و اختیاری از دیدگاه عارفان پرداخته شده است، بخش سوم به زندگی‌نامه‌ی حکیم سنایی و شیخ عطار اختصاص دارد، در بخش چهارم به

مفهوم مرگ و زندگی از دیدگاه این دو شاعر ارزشمند و دیدگاه آن‌ها به مرگ اجباری و اختیاری و همچنین نظریه‌ی قلندرانه‌ی آن‌ها اشاره و در بخش پنجم نتیجه‌گیری بحث و منابع استفاده شده ذکر گردیده است.

کلید واژه‌ها: مرگ، زندگی، عطار، سنایی، دیوان.

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۳۹۵/۰۵/۲۵

تاریخ دفاع: ۱۳۹۵/۰۵/۲۵

رشته‌ی تحصیلی: زبان و ادبیات فارسی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر سعید روزبهانی

M.A. Thesis:

Life & Death in Attar & Sanayee's poem collections

Death has been as human beings events from the beginning of creation. Since the human being has always seen himself faced to this happening, he has been escaping and fearing from it, he has had the disturbance to know and to make it known for ever.

Studying the thought of existence and death is the attention to the common disturbance view of Attar and Sanaie on human beings. Although many discussions and searches about life and death have been done in the view of poets and religious wises, but there are still unknown and unclear angles that are necessary to be researched. Studies and more searches should bedone on the matter.

This Pamphlet is to show the vies of Attar and Sanaie leaning on the library studies and the analytic look according to these two concepts.

So this research is regutated into five section: In the first section it has been pointed to general research and its necessities. In the second part it has been hinted to the existence and death in the Persian literature and the Koran view about it and also the compulsion and optional death from the view of the religious learned. The third section is appropriated on Sanaie,s biography and the deat Attar. In the fourth part the concept of life and death from the point of view of these two precious poets and their optional and compulsion death and their mendacity theory . And in the fifth section taking results from the arguments and sources used are mentioned.